

SÆRUTSKRIFT

04 / 1944 - 134
521

Saksnr.: Utvalg:
0006/05 Formannskapet

Møtedato:
24.02.2005

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Anne Kari Ranheim/ Reidar Thune Arkiv:
Arkivsaksnr.: 05/00121

HØYRING NOU 26/2004: "HJEMFALL"

Bakgrunn:Prosessen frem til forestående høring

ESA avga en grunnlagt uttalelse datert 20.februar 2002 hvor det anføres at dagens utforming av hjemfallsreglene strider mot EØS-avtalen artikkel 31 om fri etablering og artikkel 40 om fri kapitalflyt. Olje- og energidepartementet (OED) fastholdt i brev til ESA datert 19. april 2002 at forvaltningen av vannkraftressursene faller utenfor EØS-avtalen, men at et lovforslag om harmonisering av reglene om hjemfall for private og offentlige eiere ville bli fremmet av hensyn til effektiv konkurranse og ressursutnyttelse. ESA har på bakgrunn av den varslede lovendringen stilt saken i bero.

OED sendte 29.november 2002 ut et forslag til lovendring. Forslaget gikk ut på at alle offentlig eide vannfall ervervet etter 1909 skulle hjemfalle til staten 75 år etter lovendringens ikrafttredelse. Det skulle ikke ytes noen form for kompensasjon til dagens kommunale og fylkeskommunale eiere som måtte avgi sine vannfall.

Forslaget møtte sterk motbør bl.a. fra KS. OED trakk derfor forslaget. Regjeringen nedsatte ved klg. res. av 4. april 2003 Hjemfallsutvalget med til sammen 12 medlemmer. Utvalget har bestått av tre representanter fra staten, en representant fra hver av KS, Landssammenslutningen for Vasskraftkommunar (LVK- representert ved adv. Caroline Lund), LO, Prosessindustriens Landsforening (PIL), Energibedriftenes landsforening (EBL), Samarbeidende kraftfylke (SKF) samt tre uavhengige representanter. Utvalget ble gitt i mandat å finne frem til ny modell for hjemfall. Utvalget skulle ikke fremme forslag som berørte vannfall ervervet for 1909, ikke behandle spørsmål om erstatningsplikt eller forslå opphevelse av hjemfall.

Utvalget leverte sin innstilling 30. november 2004 i form av NOU 2004:26 Hjemfall. Utvalget var splittet i sine anbefalinger. Flertallet ved PIL, EBL, SKF og de uavhengige representantene

fremmet felles forslag. Forslaget fra statens representanter er i stor grad likt flertallets forslag, men avviker på noen punkter. KS, LVK og LO fremmet eget mindretallsforslag.

Høringsfrist er satt til 1. mars 2005.

Hva er hjemfall ?

Hjemfall betyr kort sagt eierskifte: Hjemfall innebærer at vannfall og kraftverk(omfatter hele anlegget; kraftstasjon med apparatanlegg og reguleringsanlegg) vederlagsfritt overføres til staten etter endt konsesjonsperiode. Instituttet er hjemlet i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven av 1917. Det er i norsk rett etablert et skille mellom offentlige eiere på den ene siden og private og utenlandske eiere av kraftforetak på den andre siden. Mens offentlige eiere gis evigvarende konsesjoner til å bygge ut vannfall får private og utenlandske eiere bare konsesjon på begrenset tid, normalt 60 år. Vannfall ervervet før 1909 er ikke underlagt tidsbegrensede konsesjoner. Når anleggene hjemfaller til staten har de berørte kommuner en lovbestemt rett på inntil en tredel av de hjemfalte anleggets verdi. Stortinget fatter vedtak om kommunens hjemfallsandel i den enkelte sak. Så langt har praksis vært at jo høyere kraftmengde som hjemfaller jo mindre prosentandel tildeles kommunen.

Oppsummering av hovedpunkter i NOU 2004:26

- *Et enstemmig utvalg* går inn for en videreføring av hjemfallsordningen og en opphevelse av dagens forskjellsbehandling. Hele utvalget foreslår like regler for fremtidige kjøpere. Utvalget er imidlertid delt i flere fraksjoner når det gjelder utformingen av nye hjemfallsregler. Flertallet i utvalget består i utgangspunktet av PIL, EBL, SKF og de uavhengige representantene.
- *Flertallet* i utvalget inklusiv statens representanter går inn for lovtidspunktmodellen. Denne innebærer at alle offentlig eide vannfall ervervet etter 1909 skal hjemfalle til staten om 75 år regnet fra lovendringens ikrafttredelse, det vil si i 2080.
- *Flertallet* går inn for at kun 2/3 av vannfallet og kraftanlegget skal hjemfalle. Den siste 1/3 skal forbli i den siste konsesjonærs eierskap uavhengig av om denne er en offentlig, privat eller utenlandsk aktør. Det oppstår da et sameie mellom siste konsesjonær og staten i det hjemfall skjer. Dette omtales som partielt hjemfall.

Statens representanter fremmer alternativt forslag om at alt skal hjemfalle, men at siste konsesjonær skal ytes en økonomisk kompensasjon tilsvarende 20 % av det hjemfalte verdi. Staten skal i følge forslaget, stå fritt til å velge om staten i stedet skal gjøre opp ved en tilbakeføring av en eierandel på 20 % i de hjemfalte vannfall og anlegg til siste konsesjonær.

- *Flertallet* inklusiv statens representanter går inn for at hjemfall skal inntreffe 75 år etter lovendringens ikrafttredelse.
- *Flertallet inklusiv LO's* representant går inn for at dagens private eiere som er underlagt vilkår om hjemfall, dvs. om lag 6,5 % av dagens samlede vannkraftproduksjon, skal få

utsatt hjemfallstidspunktet. Etter deres forslag skal disse anleggene først hjemfalle på det samme tidspunkt som offentlig eiers vannfall etter lovtidspunktmodellen , dvs. etter 75 år.

- *Samtlige i utvalget støtter en videreføring av vertskommunenes rett til inntil 1/3 av verdiene ved hjemfall. Vertskommunenes andel skal følge en trappetrinnsmodell hvor andelen blir forholdsmessig redusert jo større de hjemfalte anleggene er.*

Alle utvalgsmedlemmene unntatt statens medlemmer går inn for at verdien mellom 1/3 og det som etter trappetrinnsmodellen skal hjemfalle til vertskommunene, heretter skal gå til fylkeskommunene eller tilsvarende fremtidig forvaltningsnivå.

- *EBL og PIL uttaler at de primært ville stemt for opphevelse av hele hjemfallsinstituttet dersom det var mulig. Videre uttaler EBL og SKF i sine særmerknader at de mener at innføring av vilkår om hjemfall overfor dagens kommunale og fylkeskommunale eiere utløser erstatningsplikt for staten etter Grunnloven § 105.*
- *Mindretallet bestående av KS, LVK og LO går prinsipielt inn for transaksjonsmodellen. Denne innebærer at alle fremtidige kjøpere, enten det er offentlig selskaper, private eller utlendinger, fra nå av underkastes vilkår om hjemfall om 60 år regnet fra erverv av vannfallet. Tilsvarende må det settes vilkår ved erverv av kvalifiserte andeler av selskaper som eier vannfall for å unngå omgåelser.*

Dagens kommunale og fylkeskommunale eiere som ønsker å forbli eier, vil derimot ikke bli underkastet vilkår om hjemfall så lenge vannfallet eller selskapet forblir i deres hender. Samtidig foreslås det åpnet for utleie fra kommunalt og fylkeskommunalt eide selskaper til private og utlendinger i maksimalt 60 år. Videre foreslås det et unntak fra vilkår om hjemfall ved fusjoner som gir samfunnsmessig ønsket omstrukturering og driftsoptimalisering.

- *Mindretallet, KS, LVK og LO ,støtter ikke forslaget om partielt hjemfall, men går inn for tradisjonelt hjemfall. Sistnevnte innebærer at hele vannfallet med tilknyttede anlegg hjemfaller til staten.*
- *Mindretallet foreslår at dersom lovtidspunktmodellen blir vedtatt, skal de offentlige eierne, som da vil bli underkastet vilkår om hjemfall og som tilslutt må avstå sine anlegg til staten, i stedet ha en lovfestet rett til en kompensasjon tilsvarende 45 % av vannfallene og anleggets verdi. Kompensasjonen ytes økonomisk eller i form av medeierskap i de hjemfalte anlegg. Denne modellen, som er subsidiær til transaksjonsmodellen, omtales som rettighetsmodellen.*
- *Mindretallet foreslår at hjemfall skal inntre etter 60 år fra eventuelt salg. Et av de overordnede mål med hjemfall er å sikre nasjonal styring og kontroll med vannkraftressursene. Jo lenger tid det går mellom hvert hjemfall desto dårligere blir hjemfall som styringsverktøy.*
- *KS og LVK går i mot forlengelse av hjemfallstiden for dagens private konsesjonærer. Statens representanter er også i mot en slik forlengelse av hjemfallstiden for dagens private konsesjonærer.*

KS og LVK er også uenig i at vannfall ervervet før 1909, som i hovedsak er i privat eie, og som hittil ikke er underlagt vilkår om hjemfall, skal forbli unntatt fra vilkår om hjemfall mens så godt som alle offentlig eide vannfall nå foreslås underkastes vilkår om hjemfall.

- EBL, PIL og de uavhengige representantene er enig med mindretallet om en videreføring av vertskommunens rett til inntil 1/3 av verdiene som hjemfaller og innføring av vertsregionenes rett til mellomliggende mellom trappetrinnsmodellen og 1/3-delen.
- KS uttaler i likhet med EBL og SKF at kommuner og fylkeskommuner som underkastes lovtidspunktmodellen prinsipielt har rett til erstatning etter Grunnloven § 105.
- Det hersker betydelig usikkerhet rundt EØS-avtalens anvendelsesområde og hvilke begrensninger den legger på Norge i forbindelse med utformingen av nye hjemfallsregler. Mindretallet bestående av KS, LVK og LO ber derfor den norske stat innlede en dialog med ESA for avklaring og utforming av ny hjemfallsmodell slik Norge har gjort i en rekke andre saker.

KS, LVK og LO som utgjør mindretallet i utvalget, har avgitt en særmerknad inntatt i sin helhet i NOU 2004:26. Nedenfor er begrunnelsen fra representantene for å avgi særmerkningen gjengitt:

”Utvalgsmedlemmene Felix, Lund og Nordlund er ikke enig i flertallets forslag til hjemfallsmodell. Saken gjelder den fremtidige eiendomsretten til Norges viktigste landbaserte næring, eiendomsretten til våre naturressurser og eiendomsretten til landets grunnleggende infrastruktur. Vannkraftsektoren er i dag eid av det offentlige med 90%.

Disse medlemmer har som overordnet målsetning å sikre offentlig styring og kontroll med vannkraftsektoren, innenfor markedsmessige rammer og i tråd med Hjemfallsutvalgets hovedmandat. Ut fra denne målsetningen har disse medlemmer tre hovedinnvendinger mot flertallets forslag: For det første vil dagens kommunale og fylkeskommunale eiere (som tilsvarende 40% av produksjonen) ved flertallets forslag få sine evigvarende konsesjoner omgjort til tidsbegrensede konsesjoner, med hjemfall til staten av hovedtyngden av verdiene. Disse medlemmer kan ikke se at flertallets forslag inneholder noen virkemidler for å stimulere det kommunale og regionale eierskapet fremover. Forslaget yter heller ikke disse konsesjonærene en rettmessig kompensasjon for det tap de lider på hjemfallstidspunktet. Flertallets forslag tilgodeser bare de offentlige eiere som raskt selger sine kraftanlegg, og gir derfor klare insentiver til slike salg.

For det andre åpner flertallets forslag for, og stimulerer til, salg av våre vannkraftanlegg umiddelbart. Etter praktiseringen av dagens konsesjonsregler vil en kjøper få konsesjon på 60 år, regnet fra opprinnelig konsesjonstid. Flertallets forslag vil gi kjøperen ny konsesjon, regnet fra i dag. Hovedtyngden av norsk vannkraftutbygging fant sted for mer enn 30 år siden, og flertallsforslaget vil i de fleste tilfelle gi kjøperen mer enn fordoblet konsesjonstid, sammenholdt med dagens regler. Denne markedsåpningen vil føre til en vesentlig verdiøkning av norske kraftanlegg, og det vil bli langt mer fristende å selge. I en rapport fra 2002 til OED konkluderer ECON med at den foreslåtte endringen "kan utløse salgssras", jfr bladet Energi 10/02.

Den tredje hovedinnvendingen er at hjemfall som foreslått av flertallet vil gi en lovbestemt, evigvarende rettighet til vannkraftanlegget til konsesjonæren på hjemfallstidspunktet. Det uttalte motivet er å stimulere dagens eiere til videre drift, men forslaget vil virke motsatt: Det er umulig i dag å forutsi eierskapet i vannkraftsektoren 60/ 75 år frem i tid, men flertallets forslag sikrer dette ukjente fremtidige eierskapet evigvarende rettigheter til norsk vannkraft. En slik rett vil øke dagens markedsverdier ytterligere og styrke det salgspresset som er nevnt ovenfor. Dagens marked vil prise inn den evigvarende rettigheten flertallet vil gi fremtidige konsesjonærer."

Saksbehandlar si vurdering:

Generelt:

Bakgrunnen for konsesjonslovgivningen og hjemfallsinstituttet har vært å ivareta offentlige nasjonale interesser kontra private og utenlandske interesser når det gjelder eierskap og forvaltning av vannkraftressursene. Det denne saken først og fremst dreier seg om er fremtidig eierskap i vannkraftsektoren.

Ingen annen næring bruker våre naturressurser i et slikt omfang og på en slik måte som vannkraftanleggene, og vannkraftproduksjonen griper tungt inn i naturforvaltningen i Norge. Her er det viktig å ha klart for seg at kraftproduksjon omfattar mer enn bare kraftverket: Det omfatter også damanleggene, fordelingsanlegg og overføringslinjer. Og til sist, men ikke minst: For produksjonen er selvfølgelig også nedslagsfeltet til vannmagasinene en nødvendighet. På side 154 i dokumentet er det tegnet et kart over nedbørsfelt til kraftstasjoner som viser at dette omfatter ca 50 % av alt areal i Norge!

Er saken tilstrekkelig opplyst?

Hjemfallsordningen – som gir private/utenlandske eiere tidsbegrensede konsesjoner med hjemfall til staten, og offentlige eiere evigvarende konsesjoner – har sørget for at kraftsektoren i dag er eid av det offentlige med 90 prosent. Kraftsektoren har vært og er en bærebjelke i det norske samfunn, samtidig som sektoren råder over noen av våre viktigste naturverdier.

Når Hjemfallsutvalget foreslår endringer i hjemfallsreglene, setter utvalget i spill grunnlaget for dagens eierskap i vannkraftsektoren. Samtidig uttaler et samlet utvalg på s.12:

"Vassdragene representerer fornybare og evigvarende ressurser av stor nasjonal verdi, både økonomisk og miljømessig. I dag er kraftproduksjon den viktigste økonomiske utnyttelsen. Vannkraften utgjør 99 prosent av kraftproduksjonen i landet, og er av grunnleggende betydning for verdiskapingen og velferden. Norge har et unikt fortrinn i å utnytte disse naturressursene til kraftproduksjon. For å sikre at vassdragsressursene blir utnyttet på best mulig måte ut fra samfunnets interesser nå og i fremtiden, er det nødvendig med et godt utbygd system av økonomiske og administrative virkemidler."

Rådmannen er enig i denne beskrivelsen av kraftsektorens betydning. Når utvalget da foreslår gjennomgripende endringer i hjemfallsordningen, burde følgende forutsetninger være til stede:

- a) Utvalget har en klar målsetning med de endringer som foreslås.
- b) Utvalget har en klar oversikt over virkningene av de endringer som foreslås.

Et flertall på ni av utvalgets tolv medlemmer foreslår at konsesjonæren på hjemfallstidspunktet skal få en ubetinget rett til en andel av anleggene eller dets verdi. Denne retten til et evigvarende eierskap vil øke markedsverdien av kraftanleggene i dag. Dette forslaget vil forsterke salgspresset på dagens offentlige eiere ytterligere.

Kommunen kan ikke se at flertallet har beskrevet noe klart mål med de endringsforslag som er fremmet. Heller ikke kan kommunen se at flertallet har gitt noen klar beskrivelse av de virkninger endringene vil ha, f. eks i forhold til de store samfunnsverdier som kraftsektoren forvalter, jf det grunnleggende forvaltningsprinsippet i plan- og bygningsloven § 33-1 om at *"Formålet med en konsekvensutredning er å klargjøre virkninger av tiltak som kan ha vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser eller samfunn"*.

Det har tidligere vært opplyst at regjeringen har hatt til hensikt å fremme sak for Stortinget våren 2005, basert på Hjemfallsutvalgets innstilling.

Når innstillingen både mangler en klar målangivelse og konsekvensutredninger i så fundamentale spørsmål både på kommunalt og nasjonalt nivå, vil kommunen motsette seg at saken fremmes så raskt.

Om det fremtidige eierskapet til vannkraftsektoren:

Hjemfallsutvalgets mindretall, bestående av representantene for KS, LO og LVK har i en felles uttalelse inntatt i innstillingen kap 10.4.3 fremmet andre forslag til nye hjemfallsmodeller. Her uttales det blant annet:

"Våre vassdrag og vannkraftproduksjonen for Norge har i seg verdier som rekker langt ut over bedrifts- og samfunnsøkonomiske modeller. (...) Disse medlemmer ser det derfor slik at verken skatte- eller konsesjonsreglene fullt ut ivaretar de sterke samfunnsmessige behov for styring og kontroll som foreligger i vannkraftsektoren. Det offentlige eierskapet har derfor en stor egenverdi. (...) Bare gjennom et omfattende offentlig eierskap kan disse verdiene sikres for senere generasjoner."

Rådmannen finner det lett å slutte seg til dette synet fra mindretallet.

Flertallet synes videre nærmest å ha en likegyldig holdning til det fremtidige eierskapet i vannkraftsektoren, jf følgende fra s. 142 i utredningen:

"Flertallets forslag til fremtidig hjemfallsregime kan likevel innebære økt privat eierandel i kraftsektoren. (...) En eventuell økning av utlendingers eierandel i norsk kraftnæring vil derfor reflektere en allmenn utvikling med sterk vekst i grensekryssende investeringer."

Rådmannen vil vise til at uavhengige økonomiske sakkyndige har konkludert med at flertallets forslag ikke bare "kan" innebære økt privat og utenlandsk eierskap, men mest sannsynlig vil gjøre det, og at det offentlige utsalget vil bli betydelig. Fordi dette strider mot kommunens syn på det fremtidige eierskapet i kraftsektoren, vil kommunen motsette seg flertallets forslag til fremtidige hjemfallsmodeller.

Forholdet til dagens offentlige eiere:

Dagens offentlige eierskap er delt mellom staten med 50 prosent gjennom Statkraft AS, og kommunale og fylkeskommunale eiere med om lag 40 prosent.

Det er kommunens syn at det spredte offentlige eierskapet har mange positive sider, og at en fremtidig hjemfallsordning bør gi grunnlag for en videreføring av dette.

Flertallet på ni foreslår at konsesjonæren på hjemfallstidspunktet (det vil si den nye eieren) skal gis en ubetinget rett til en andel i det hjemfalte anlegg. Forslaget skal blant annet tilgodese de offentlige eiere som ønsker å selge ved at *"dersom en offentlig eier ikke lenger ønsker å drive med kraftproduksjon, vil salgssummen forventes å reflektere den fremtidige konsesjonærens rettigheter ved hjemfallet"*. Flertallets forslag på dette punkt vil med andre ord forsterke det salgspresset som allerede ligger i flertallets forslag. Også av denne grunn mener rådmannen at Vang bør motsette seg flertallets forslag: Forslaget kan vanskelig tolkes på annen måte enn som et forsøk på å undergrave dagens offentlige eierskap.

Det er fra media en kjent sak at utenlandske kraftforetak er sterkt interessert i å kjøpe seg inn i norske vannkraftanlegg. Flertallets forslag vil gi slike kraftforetak evigvarende rettigheter til norske vannkraftressurser.

Rådmannen mener at flertallets forslag på dette punkt direkte motarbeider viktige nasjonale interesser knyttet til vannkraftsektoren.

Om forholdet til EØS-avtalen:

Forholdet til EØS-avtalen har vært sentralt for Hjemfallsutvalget, og det heter i kap 10.2.6 at "Det er en sentral premiss for utvalget at forslaget til et fremtidig hjemfallsregime skal være robust i forhold til de forpliktelser Norge har gjennom EØS-avtalen."

Mindretallets forslag om en transaksjonsmodell tar sikte på å likebehandle alle fremtidige konsesjonærer, uavhengig om disse er offentlige eller private. På denne måte søker mindretallet å ivareta målsetningen i EØS-avtalen om fri etableringsrett og fri kapitalbevegelse, som er de bestemmelser som ESA viser til når det kritiserer dagens norske regler.

Det går fram av utvalgets innstilling at utvalgets EØS-utreder har uttrykt skepsis til mindretallets forslag til en såkalt transaksjonsmodell, og at flertallet "har lagt stor vekt" på dette. (s.126) Kommunen konstaterer at også statens tre representanter i utvalget tilhører dette flertallet. Videre konstaterer kommunen at staten så sent som i brev 19. april 2002 til ESA fremholdt at "konsesjonssystemet med tidsbegrensede konsesjoner og hjemfall er ledd i den statlige forvaltningen av eiendomsretten til vannfallene, og det fremgår av EØS-avtalens artikkel 125 at avtalen ikke på noen måte skal berøre avtalepartenes regler om eiendomsretten."

Kommunen slutter seg til mindretallets syn om at det har oppstått en uholdbar situasjon i forhold til EØS-avtalen. Det er lite tillitvekkende at den norske stat på den ene siden fastholder at EØS-avtalen ikke legger begrensninger på våre konsesjons- og hjemfallsregler, og på den annen side tilpasser sine synspunkter til at avtalen likevel gjelder fullt ut.

Kommunen finner det maktpåliggende at staten avklarer med ESA om og i tilfelle i hvilken utstrekning EØS-avtalen legger føringer for vår fremtidige hjemfallsordning.

Konsesjonstidens lengde:

Et knapt flertall på syv i utvalget går inn for at fremtidig konsesjonslengde settes til 75 år, mens mindretallet på fem foreslår 60 år, som er dagens ordning.

Et samlet Hjemfallsutvalg går inn for regler som gir en betydelig større markedsåpning enn dagens regler. Det er kommunens syn at desto større markedsåpning, desto viktigere er det med et robust og reelt hjemfallsinstitutt. Ut fra den overordnede målsetningen om å beholde et tungt offentlig eierskap i vannkraftsektoren også på lang sikt, støtter kommunen mindretallets forslag om konsesjonstid på 60 år.

Om private konsesjonærer:

Om lag 10 prosent av den totale kraftforsyningen er eid av private foretak, i hovedsak den kraftkrevende industrien. Omlag 6,5 prosent av disse har tidsbegrensede konsesjoner med hjemfall til staten. (Resterende 3,5 % av totalen, (30 % av de private) er kraftverk i Telemark og Østfold utbygget før konsesjonslovene kom i 1909, sjå for øvrig dette omtalt lenger ned i dette temaet.)

Flertallet foreslår å omgjøre dagens konsesjoner til nye tidsbegrensede konsesjoner på 75 år fra lovendringstidspunktet, og med evigvarende rett til 1/3 av anlegget for konsesjonæren. Forslaget synes i hovedsak motivert av EØS-utrederens konklusjoner.

Mindretallet foreslår å videreføre de rettigheter konsesjonærene har i dag. Flertallets forslag vil innebære at de private får en forlengelse som er lengre enn hva de opprinnelige fikk konsesjon til. Flertallets forslag vil videre innebære en betydelig overføring fra stat og kommune til privat sektor, på flere milliarder kroner – og helt uten vilkår, eksempelvis om hvor kraften skal brukes.

Rådmannen mener at Vang skal gi sin tilslutning til mindretallets syn.

Mer enn 30 prosent av de private kraftanleggene er i dag helt konsesjonsfrie fordi de ble bygget før konsesjonslovene av 1909. Mindretallet går inn for å likestille disse anleggene konsesjonsrettslig med øvrige kraftanlegg med grunnlag i nye regler.

Dersom det viser seg nødvendig å endre dagens evigvarende konsesjoner for offentlige eiere til tidsbegrensede konsesjoner, er det kommunens syn (som mindretallet) at også evigvarende rettigheter hos de private konsesjonærene må omgjøres på samme måte.

Vertskommunenes interesser:

Hjemfallsutvalget foreslår å videreføre dagens lovbestemte hjemfallsrettigheter for de berørte vertskommuner, men med visse begrensninger i gjeldende trappetrinnsregler. Forslaget, sammen med forslaget om å innføre tidsbegrensede konsesjoner for alle (enten straks som flertallet eller ved transaksjon som mindretallet), vil føre til at omfanget av anlegg som hjemfaller, øker vesentlig.

Kommunen støtter prinsippet om videreføring av vertskommunenes rettigheter ved hjemfall. Rådmannen mener videre prinsippielt at mest mulig av den aktuelle 1/3- delen skal tildeles vertskommunen, og at den selv bestemmer bruk av midlene til eventuelle regionale tiltak.

Framlegg til vedtak:

Vang kommune vil med utgangspunkt i saksfremstillingen gi følgende uttale til NOU om hjemfall:

- a) Hjemfallssaken gjelder eierskapet til vannkraftsektoren og berører vitale verdier for det norske samfunn både i dag og for våre etterkommere
- b) Et tungt og spredt offentlig eierskap har stor egenverdi, og nye hjemfallsregler må ha som målsetning fortsatt å stimulere til slikt eierskap
- c) Vang kommune vil gå sterkt imot flertallets forslag når disse på flere punkt gir insentiver til raskt salg av offentlige eierandeler og ivaretar verken de nasjonale interesser som foreligger eller hensynet til dagens kommunale og fylkeskommunale eiere, som ønsker fortsatt eierskap
- d) Mindretallets forslag ("transaksjonsalternativet" gir en rimelig balanse mellom hensynet til offentlig eierskap på kort og lang sikt og hensynet til effektiv ressursbruk og nødvendige omstruktureringer. Vang kommune støtter her mindretallets forslag og viser til de begrunnelser som er gitt i mindretallsmerknaden.
- e) Den norske stat må sørge for en avklaring av EØS-avtalens betydning for fremtidige konsesjons- og hjemfallsregler
- f) Saken bør ikke fremmes for endelig behandling før grundige konsekvensutredninger foreligger i tråd med de krav som lovverket stiller.
- g) Private kraftverk hvor vannfallene ble ervervet før 1909 må bli omfattet av de samme hjemfallsreglene som andre private vannfall og kraftverk.

Formannskapet sitt vedtak:

Behandling/vedtak i Formannskapet den 24.02.2005

Vedtak:

Som framlegget.

Samrøystes.

Melding sendt:

LVK

Skiptvedt kommune

OED